

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 3, 2015

Framtidas sanitetsmannskaper

**Meningsfull
ventetid i mottak**

Landminer i Vest-Sahara

**Profilen:
Svein Olsen**

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 3, 2015. Årgang 75

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00
Faks: 22 20 08 70
Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund
E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:
Sissel Fantoft, Ingrid Aspelund, Ellen
Johanne Jarli, Ivar Christiansen, Sol-
veig Igesund, Irma Julardzija, Messud
Shekhmous Ali, Ole Johan Moe, Hilde
Sofie Pettersen, Haakon Nordvik, Tine
Solberg Johansen, Erik M. Sundt og
Julie Offerdal.

Grafisk utforming: Heydays
Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund
Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:
Arild Halsne, tlf.: 915 90 578
E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 12. september

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis
uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt oss
på telefon 22 03 77 00, eller besøk
oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Innhold

← AKTUELT

- 4 En meningsfull hverdag i asylmottak
- 7 Landminer tar liv i Vest-Sahara

↙ PROFIEN

- 12 Fortvilelse og håp i Sør-Sudan
- 17 Landsmøtet vel overstått
- 18 Humanetisk forbund støtter Norsk Folkehjelp

↘ TEMA FRAMTIDAS SANITETSMANNSKAPER

- 22 Miniene ser opp til Sanitetsungdommen
- 24 Pølsefest på Jæren
- 30 Ekstremfritid i Ofoten og på Andøya
- 38 Flyktningkrisen Norge rundt

LEDER

Folkehjelpas framtid

TIDLIGERE I HØST avsluttet vi det 19. ordinære landsmøtet i Norsk Folkehjelps historie. Der ble det bestemt at Sanitetsungdommen skal få sin egen representant i styret på samme måte som Solidaritetsungdommen har hatt de siste fire årene siden forrige landsmøte.

Sanitetsungdommen får stadig flere medlemmer og fungerer mange steder som det eneste lokale tilbudet til ungdom som liker friluftsliv. De er også en viktig rekrutteringsbase for voksenlagene og mange fortsetter å være engasjert i beredskap og redning når de blir voksne.

Samtidig som at Sanitetsungdommen er viktige for Folkehjelpas framtid, gir det ungdommene selv en uvurderlig kompetanse som de vil kunne dra nytte av resten av livet. De lærer førstehjelp og de lærer å ta vare på seg selv under alle slags forhold. De lærer å bruke det naturen kan tilby uten å gjøre skade på den.

Ikke minst gir det ungdommene en actionfylt fritid. De deltar på brannøvelser, skredøvelser, og øvelser i overlevelse og redning på havet. De lærer fjellklatring og rappelling, de bruker droneteknologi og de treffer nye venner på kurs og turer.

Ikke minst lærer de å være på lag og samarbeide med hverandre. Der kunne noen hver hatt noe å lære av dem.

Vi ønsker Sanitetsungdommen velkommen inn i styret. Sammen med Solidaritetsungdommen skal de styrke ungdomsmakta i Norsk Folkehjelp og være med på å føre oss trygt inn i framtida.

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

Lokallagene Strand og Forsand og Jæren satser maksimalt på rekruttering til Sanitetsungdommen med egne minigrupper. Til venstre står Marius Notvik og til høyre Benjamin Pollard.

FOTO: Haakon Nordvik

En meningsfull hverdag i asylmottak

For å lykkes med integrering må det starte fra dag én etter ankomst til Norge. Stikkord som barnehage, arbeid, bosetting og frivillighet vil derfor stå sentralt i Norsk Folkehjelps arbeid på flyktning- og integreringsfeltet i tiden som kommer.

TEKST Solveig Igesund og Irma Julardzija FOTO Messud Shekhmous Ali

← Da Hanas sønn fikk begynne i barnehagen som treåring lærte han raskt norsk og integreringen ble lettere siden Hana raskt ble kjent med de andre foreldrene.

«Målet nå er å lære norsk fort, så jeg kan hjelpe sønnen min med leksene.»

NORSK FOLKEHJELP KREVER:

- At barn i asylmottak skal få lovfestet rett til barnehageplass på lik linje med norske barn.
- At det blir kortere ventetid fra innvilget opphold til bosetting i kommune. Beboere som har ventet mer enn seks måneder på kommune, må få rett til å bosette seg selv.
- At asylsøkere skal få mulighet til å jobbe under hele oppholdet i Norge så lenge de kan sannsynliggjøre sin identitet

I EN LEILIGHET på Kongsvinger byr Hana Bashay Tafesse (33) fra Etiopia på te og potetgull. Alenemoren kom til Norsk Folkehjelps asylmottak i sommer og nylig begynte sønnen i første klasse på skolen. Etter seks års kamp har hun og sønnen endelig fått opphold i Norge. Det har vært noen tøffe år.

– Det var få aktiviteter på Toten mottak hvor jeg har bodd de siste seks årene. Jeg hadde avslag på asylsøknaden og fikk dermed ikke tilbud om språkopplæring, forteller Hanna på engelsk.

Hun synes det er flaut at hun kan så lite norsk, men forteller stolt at hun har lært mye av sønnen.

– Han sier ofte: Hvorfor spør du meg om ting hele dagen, jeg er ingen lærer! Hana flirer og forteller at sønnen fort lærte norsk når han fikk komme i barnehagen noen dager i uken som tre-åring. Hun ble også kjent med foreldrene til de andre barna, og de kom på besøk på mottaket flere ganger.

Mottaksleder på Kongsvinger, Jon Ivar Bergersen, er ikke i tvil om sitt standpunkt når det gjelder barnehageplass. Han mener at barn på asylmottak må ha samme rett til barnehage som norske barn.

Slik regelverket er i dag må man være bosatt i en kommune for å ha rett til

barnehageplass. Barn som bor på mottak er derimot ikke regnet som bosatt før de har fått opphold og en kommune har tatt imot dem. Fra det året barnet fyller fire år mottar kommunen tilskudd til hel-dagsplass. For de yngste barna finnes det derimot verken rettigheter eller tilskudd. Noen barn er heldige, og får etter søknad plass litt tidligere, slik som sønnen til Hana.

– Barn lærer tall, bokstaver og klokke tidlig, og barn og foreldre lærer ofte sammen. Dette er en integrerings- og læringsarena som vi burde bruke penger på. Vi ser at det ikke er så mange barn i denne aldersgruppen som kommer, så det vil på ingen måte ruinere den norske stat, sier Bergersen.

Barnefaglig ansatt på mottaket, Eva Renate Nordtorpet, understreker også at det i barnehagen er mulig å observere barna og sette inn nødvendige tiltak. I de såkalte barnebasene på mottaket er det ofte kun én voksen som passer på over ti barn i ulik alder. I følge Nordtorpet er ikke dette forsvarlig.

– Dette er barn som har opplevd mye, og som fortjener samme omsorg og trygghet som norske barn.

Hana gjør seg klar for å hente sønnen på skolen. Hun trives godt i Kongsvinger,

og håper de kan bli bosatt her når den tid kommer. Over helgen skal hun selv endelig få begynne på skolen.

– Målet nå er å lære norsk fort, så jeg kan hjelpe sønnen min med leksene, sier Hana bestemt.

GRUNNLAGET BLIR LAGT PÅ MOTTAKET

– Beboerne tror at livet begynner i kommunen. Men grunnlaget blir lagt her på mottaket, sier Kirsti Aagaard, informasjonsansvarlig på Hovelsåsen mottak på Flisa.

Det bor for tiden rundt 150 beboere på mottaket. For to år siden, i september 2013, tømte UDI mottaket for å frigjøre plass til rundt 80 eritreere. Nå bor det flere nasjonaliteter her, som syrere og somaliere. De fleste eritreerne som kom i 2013 fikk raskt opphold, og har fulgt hverandres løp siden.

To av dem er Samuel Arku (31) og Mahari Berhe (40).

De forteller at det eneste de tenker på nå er å komme seg til en kommune så de kan begynne å jobbe.

– Jeg vet allerede i hvilken region jeg skal bo. Jeg har selv funnet en bolig. Nå bare venter jeg, sier Samuel og rister litt oppgitt på hodet. Han har lyst å lære mer norsk og studere til å bli sykepleier.

→ Samuel Arku (31) og Mahari Berhe (40) ønsker bare å få komme seg til den kommunen der de skal bo og begynne å jobbe. Ved å være isolert på mottaket lærer de ikke norsk og integreringen blir vanskelig.

For Mahari er det vanskeligere å tenke fremover. Han har barn både i Eritrea og i Sudan som han er svært bekymret for. Nylig fikk han beskjed om at saksbehandlingstiden for familiejenforening er 20 måneder. Han sliter med søvnen, er bekymret for mangel på penger og har sluttet på skolen fordi han har problemer med å konsentrere seg.

Ifølge de ansatte på mottaket er ventetiden fra opphold til bosetting nå den største utfordringen de møter. Daglig jobber de med å holde motivasjonen til beboerne oppe og med å legge til rette for en hyggelig hverdag.

De har et godt samarbeid med skoler, barnehager og handelsstanden i kommunen og det blir med jevne mellomrom arrangert aktiviteter for beboerne på mottaket. Men klokken fire går de ansatte hjem og beboerne er overlatt til seg selv. Det er ti kilometer fra mottaket til Flisa sentrum.

– Selv om jeg liker meg her, så lever vi adskilt fra samfunnet. Vi blir ikke integrert og får ikke snakket språket, sier Samuel.

– For å korte ned ventetiden på mottak, mener Norsk Folkehjelp at asylsøkere som har fått opphold skal få lov til å bosette seg selv. Finner de en leilighet i en kommune de liker, skal ikke kommunen kunne nekte å ta dem imot. En forutsetning for dette er at integreringstilskudd og stønader følger beboeren og kommer kommunen til gode, sier Tom Hjertholm, enhetsleder for flyktning- og integrering i Norsk Folkehjelp.

Hadde man tillatt selvbosetting i dag, ville det spart kommunen for mye ressurser og personer som Samuel ville ikke fortsatt ha sittet på mottaket og ventet.

ENKLERE Å FÅ OPPHOLDSTILLATELSE ENN ARBEIDSTILLATELSE

For å ha en meningsfull hverdag i ventetiden er det mange som bor på asylmottak som kunne tenke seg å arbeide og

være i daglig aktivitet. Mange har jobbet hardt i hjemlandet og er ikke vant til å gjøre ingenting, dag etter dag, år etter år.

Både de ansatte på Hovelsåsen og Kongsvinger mottak trekker frem penger som et betent tema blant beboerne. De økonomiske ytelsene som beboerne mottar er uverdig lave, og tilsvarende omtrent halvparten av satsene til sosial nødhjelp. Bare det å betale 40 kroner i bussbillett har dermed stor innvirkning på budsjettet til beboerne. Noen har også gjeld fra flukten når de ankommer, og mange opplever press fra familien i hjemlandet for å sende penger.

Retten til å arbeide for asylsøkere ble innskrenket i 2009, av daværende regjering.

Mottaksleder på Kongsvinger, Jon Ivar Bergersen, husker godt hvordan det var før innstrammingen, når de fleste asylsøkerne som kom og søkte fikk midlertidig arbeidstillatelse.

– Å få tillatelsen var i seg selv et godt integreringstiltak. Av 100 beboere på mottaket var det kanskje bare én som fikk jobb. Men det var 60 som søkte, som lærte seg norsk så fort som mulig og som kom seg ut blant folk.

For å få midlertidig arbeidstillatelse etter innstrammingen må asylsøkerne legge frem gyldig pass. Og selv når man har pass er det ingen garanti for at myndighetene godtar dette. I praksis er det derfor enklere å få oppholdstillatelse i Norge i dag enn det er å få lov til å jobbe og betale skatt.

– Dersom 1/3 av beboerne i mottak, altså over 4000 personer, fikk lov til å jobbe og forsørge seg selv kunne staten ha spart rundt 500 millioner kroner i året på mottaksplasser og økonomiske bidrag. Å kvalifisere beboerne fra dag én ville også gjort asylsøkerne bedre rustet til å møte arbeidslivet når de har fått opphold eller ved en eventuell retur, understreker Tom Hjertholm.

SLIK KAN DU HJELPE

- **Gi penger:** Vil du bidra ekstra til Norsk Folkehjelps arbeid kan du sende SMS «flukt» til 2016 (200 kr) eller starte din egen innsamlingsaksjon på minaksjon.folkehjelp.no
- **Gi av din tid:** Send e-post til frivillig@npaid.org om du ønsker å være med på aktiviteter i mottak eller med bosatte flyktninger i ditt lokalsamfunn.
- **Engasjer deg politisk:** Du kan oppfordre politikere lokalt til å bosette flere flyktninger ved å skrive leserinnlegg i avisen eller ta kontakt med partiene direkte.
- **Bidra med husrom:** Hvis du har ekstra plass og kan huse en flyktning eller asylsøker, ta kontakt med din kommune og spør etter flyktningstjenesten eller flyktningkonsulent.

↑ Jon Ivar Bergesen er leder på Kongsvinger mottak. Han mener at staten kunne spart mye penger på å la asylsøkere i mottak få lov til å jobbe.

Oslo World Musik Festival arrangerte i høst en Nabolagsfestival på Torshov transittmottak, der også mange frivillige engasjerte seg.

Ønsker mer frivillighet

Hver søndag møtes en blid gjeng fra Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Blindern på Torshov transittmottak for å gjøre noe hyggelig sammen med beboerne. Dette er ett av åtte mottak som driftes av Norsk Folkehjelp.

TEKST Solveig Igesund og Irma Julardzija FOTO Messud Sheikhmous Ali

VI ARRANGERER som regel aktiviteter utenfor mottaket, sier Nina Ensrud, leder i lokallaget. En tur i parken, til Stortinget, slottet eller en aketur når snøen kommer.

– Beboerne stiller flere spørsmål når vi er utenfor mottaket. Da er det viktig at vi tør å by på oss selv og være generøse med kunnskapen vi har om samfunnet vi lever i. Vi er jo også veldig nysgjerrige på deres liv, og dialogen med beboerne er derfor en kunnskapsutveksling som går begge veier.

Nina forteller at laget er opptatt av at aktiviteten på mottaket skal bunne i Norsk Folkehjelps grunnleggende visjon om solidaritet i praksis.

– Vi ønsker å legge til rette for en arena der vi skaper gode øyeblikk sammen og der beboerne kan få en pause fra en ellers bekymringsfri hverdag, sier Nina.

Norsk Folkehjelp har mange lokallag rundt om i landet som jobber for å skape et mer inkluderende samfunn. Dette inklu-

derer sanitetslag som ikke nødvendigvis definerer sitt arbeid under fanen integrering, til lag som arrangerer leksehjelp eller aktiviteter for barn i mottak.

Som den eneste landsdekkende humanitære organisasjonen som driver asylmottak ønsker Norsk Folkehjelp likevel enda mer aktivitet i egne mottak. Som et resultat av denne satsningen er det tilsatt en ny rådgiver som skal ha det koordinerende ansvaret for frivillighet i mottak.

Norsk Folkehjelp driver i dag åtte mottak på steder som Kongsvinger, Fredrikstad, Farsund, Flisa, Våler, Jølster, Asker og Torshov i Oslo. Bor du andre steder i landet, kan Norsk Folkehjelp også bistå deg med å bli frivillig på et mottak i ditt lokalsamfunn. Det viktigste er å delta i meningsfylte aktiviteter i felleskap med andre og gi våre medmennesker en verdig velkomst til Norge.

Landminer fortsetter å ta liv i Afrikas siste koloni

Verdens lengste minefelt ligger i dag i Vest-Sahara. Landminer fortsetter å forårsake død og skader i en allerede lidende befolkningen, selv om krigen tok slutt for 24 år siden. I dag er landminene en påminnelse om den enorme urettferdigheten det saharawiske folket har gjennomgått.

TEKST OG FOTO Ole Johan Moe

Aula Lahbib var 20 år da han gikk på en landmine og måtte amputere benet under kneet. Han startet organisasjonen ASAVIM som hjelper ofre for landminer og deres familier.

VEST-SAHARA er på størrelse med Storbritannia og var en spansk koloni frem til 1975. Da Spania forlot området, startet Marokko en invasjon. Den saharawiske sivilbefolkningen ble bombet med kraftige kjemiske våpen som napalm. Invasjonen førte til tiår med geriljakrig mellom Marokko og Polisario (saharawiernes frigjøringsbevegelse).

I 1991 fremforhandlet FN en fredsavtale som førte til en varig våpenhvile. Fredsavtalen ga også Marokko fri tilgang på ressursene i Vest-Sahara, et område som blant annet har rike forekomster av fosfat. Protester mot okkupasjonen blir slått hardt ned på. Marokkansk sikkerhetspoliti knebler kritiske stemmer gjennom forsvinninger, tortur, arrestasjoner og fengslinger. FN er klare på at okkupasjonen er illegitim, men det er i dag liten politisk vilje til å finne en løsning på konflikten. Halvparten av den opprinnelige befolkningen ble drevet på flukt under krigen.

Majoriteten av dem, 165 000 mennesker, ble tvunget til å leve i eksil i Algeries nådeløse ørken.

– Livet er hardt her i flyktningleirene, forteller Aula Lahbib. – Jeg husker godt da freden kom. Folk var lykkelige. Endelig var krigen over og vi hadde blitt

← Livet er hardt for de saharawiske flyktningene i Algeries nådeløse ørken.

lovet folkeavstemning for å bestemme vår fremtid.

FN-styrken MINURSO skulle organisere en folkeavstemning etter fredsavtalen. Gjennom en folkeavstemning skulle saharawierne selv bestemme om de skulle bli en uavhengig stat eller innlemmes i Marokko. Ifølge FNs plan skulle folkeavstemningen bli gjennomført i 1992, men fordi den ble trenert av Marokko har den ennå ikke blitt gjennomført.

– Ikke visste vi da at det hele var et spill for galleriet. Jeg hadde akkurat fullført videregående utdanning i Algerie. På grunn av sykdom hos foreldrene mine flyttet jeg tilbake til landsbyen min for å hjelpe dem.

Landsbyen Aula vokste opp i lå nærme den beryktede muren. I dag er Vest-Sahara delt i to av en 2200 kilometer lang mur (til sammenligning er muren i Palestina på 700 kilometer). Området vest for muren er rikt på naturressurser og kontrollert av Marokko. Området øst for muren er kontrollert av Polisario. Denne delen er for det meste ubeboelig og uten økonomisk aktivitet.

Det lever omkring 10 000 nomader her. Saharawiene kaller muren for «skammens mur». Det er nærmest fysisk umu-

lig å passere den. Området er tungt bevoktet med mer enn 160 000 soldater og i tillegg er muren «sikret» med det som er verdens største minefelt. Det er over sju millioner landminer på Vest-Saharas territorium. De fleste er begravet langs muren, men det er også miner inne på det selvstendige området og rester av udetonert klasseammunisjon fra krigen. Og landminene fortsetter å skade sivilbefolkningen.

– Det var en dag like etter at fredsavtalen var signert at jeg var ute og passet på geitene. Noen av geitene hadde gått nærme muren. Langs muren er det mer gress og det hendte at geitene gikk bort på disse områdene. Jeg bestemte meg for å forsøke å bringe tilbake geitene. Jeg parkerte bilen for å ikke bli oppdaget av de marokkanske soldatene som bevoktet muren. De skyter på alt som rører seg, forteller Aula.

– Da jeg nærmet meg geitene kom det en voldsom eksplosjon og kroppen min ble kastet opp i luften i flere sekunder. Jeg husker nøyaktig hva som skjedde. Det var som om tiden stod stille. Jeg følte ingenting, så våknet jeg opp igjen i sanden med en ekstrem smerte. Mitt høyre ben var borte fra kneet og ned. Noe kjøtt hang ned og blodet strømmet. Heldigvis var min

FAKTA

- ASAVIN (Asociación Saharaui de Víctimas de Minas) er en NGO som driver humanitært arbeid for mennesker som har blitt ofre for landminer.
- Ifølge FN blir 15-20 000 mennesker skadet hvert år av landminer.
- I dag har 162 land underskrevet «konvensjonen mot landminer». 35 land har imidlertid ikke underskrevet, blant annet USA, Russland, Kina, Israel og en rekke stater i Midtøsten. Polisario signerte konvensjonen i 2005, Marokko har nektet å gjøre det samme.
- MINURSO (United Nations Mission for a Referendum in Western Sahara) er FNs mandat som ble etablert 29. april 1991 som ved siden av å avholde folkeavstemning om selvstendighet skal overvåke fredsavtalen mellom Marokko og Polisario.
- MINURSO er den eneste FN-styrken som ikke kan rapportere om menneskerettighetsbrudd.

→ I 23 år har saharawiene ventet på at verden holder løftet om å avholde folkestemming om frigjøring fra Marokko. I mellomtiden lever 165 000 mennesker i flyktningleirer i Algerie.

venn like bak meg og han utviste stort mot da han reddet meg, for han kunne ha blitt skutt. Han tok et tøyestykke og bant hardt rundt kneet for å stoppe blødningen. Etterpå kjørt han meg til landsbyen for å skaffe mer hjelp, men det var ingen som kunne hjelpe oss og jeg ble kjørt til det nærmeste sykehuset som var 200 km unna. Det var en ubeskrivelig smerte jeg hadde på den bilturen. De ga meg et tøyestykke som jeg kunne bite i. Det var helt i stykker da jeg kom frem til sykehuset. Det var den verste natten i hele mitt liv. Den brant seg inn i minnet mitt. Vi prøvde å kjøre så fort som mulig, men veien var elendig.

Aula var 20 år da han mistet benet sitt i landmineulykken. På sykehuset ble han operert og tre år senere fikk han en protese som gjorde det mulig å gå igjen. Veien tilbake til et normalt liv har vært lang.

– Å leve som offer for landminer er vanskelig, sier Aula. – Det er fysiske vanskeligheter, men enda viktigere er det psykiske. Hvordan akseptere hva som har skjedd med deg? Gjennom støttegruppen deler vi erfaringer og driver

med informasjonsarbeid om landminer.

Organisasjonen ASAVIM hjelper saharawiene som har blitt ofre for landminer og deres familier. Aula var med å starte opp organisasjonen som har vært en sterk støtte i hans liv.

– Min drøm er en verden uten landminer. Det er en forbrytelse mot menneskeheten å anvende slike våpen. Det er ingen soldater som vinner en krig med landminer. Det er alltid sivile eller dyr som blir drept eller skadet. Vi har ikke noe eksakt tall på ofre for landminer i Vest-Sahara, men det er ikke et uvanlig fenomen. Det er snakk om flere tusen. Jeg vil gi en spesiell takk til Norge for den støtten de har gitt i vårt arbeid mot landminer.

Norsk UD har støttet et prosjekt for minerydding i de frigjorte områdene.

– Landminene terroriserer vår befolkning gjennom å splitte vårt folk i to og er en konstant trussel mot våre liv. Vårt håp er at vi en gang kan vende tilbake til et fritt Vest-Sahara, avslutter Aula.

Det gjøres i dag prøveboringer av olje utenfor kysten av Vest-Sahara, men det

er ennå ikke funnet tilstrekkelige mengder til at oljeutvinning er lønnsomt. Det er knyttet mye spenning til hvorvidt et oljefunn kan utløse en ny væpnet konflikt.

Samtidig er 165 000 mennesker tvunget til å leve i eksil på et av verdens mest ugjestmilde steder og tålmodig vente på at det internasjonale samfunnet gjennomfører hva de har lovet i 23 år, en folkeavstemning om selvstendighet for Vest-Sahara.

FAKTA

- Den eneste gjenværende kolonien i Afrika som ikke har fått sin frihet, er Vest-Sahara.
- Vest-Sahara er svært rikt på naturressurser, spesielt fosfater. Fosfater brukes i landbruk verden over og det er svært få gruver med mineralet. Gruvene eies av et statlig selskap som kontrolleres av kong Mohammed den 6. av Marokko. I 2013 ble kongen av Marokko rangert som verdens 9. rikeste statsoverhode med en formue på 2,5 milliarder dollar.

LA BESTEMOR KOMME SEG TRYGT HJEM

Som Folkehjelper gjør du det mulig

Også når alarmen går midt på natten er Norsk Folkehjelp raskt på plass. Vi vet at det kan stå om liv, og at barn og eldre er spesielt utsatt. Våre 2 500 operative mannskaper står klare hvis du eller noen du er glad i trenger hjelp. 24 timer i døgnet, 365 dager i året. Som fast giver bidrar du til opplæring, øvelser og utstyr. Med din støtte kommer enda flere savnede trygt hjem.

Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER og gi 200 kr i måneden.
Se www.folkehjelper.no eller ring oss på 22 03 77 00

Norsk Folkehjelp

Mister East African Cup

På sin stillferdige måte styrer Svein Olsen alt som skjer under fotballturneringen East African Cup. Han vet hva som trengs i alle organisasjonsledd og bidrar til at alle utfordringer takles, men hele tiden fremhever han de andres innsats. Sannheten er at de fleste av dem som i dag er ledere i EAC har fått sin opplæring av Svein.

TEKST OG FOTO Ivar Christiansen

– **JEG HAR ALLTID VÆRT** glad i idrett. Basketball og fotball er kjære arenaer. Jeg har derfor ofte tatt initiativ i mitt private og offentlige liv til organisering av aktiviteter rundt dette. I Folkehjelpen har det eksempelvis vært bedriftsidrettslaget. I 25 år markerte Norsk Folkehjelp seg som ledende i bedriftsfotballens førstedivisjon. Dessverre ble dette engasjementet avsluttet i år, forteller Svein.

Svein ble født i Bergen i 1956 og reiste i 1961 med familien til Tanzania.

– Vi ankom den dagen Tanganyika (som landet da het - det skiftet navn til Tanzania i 1964 etter sammenslåing med Zanzibar) feiret sin først uavhengighet – 9. desember 1961. Så det var et historisk øyeblikk både for familien og for nasjonen, forteller Svein.

– Min far ble født i Kina i 1928 – og vokste opp der. I 1948 måtte min bestefar rømme fra Kina på grunn av Mao. Han tok med seg familien til Tanganyika.

HAYDOM ER VÅRT HJEM

Bestefaren til Svein var legemisjonær og jobbet for svensk misjon i Tanganyika.

Han bygget opp et sykehus sør i landet på et sted som het Ilembula. Han ble spurt om han kunne bygge et sykehus i Haydom – noe han gjorde i 1954.

– Siden da har Haydom vært vårt første og andre hjem, forteller Svein. Sveins far reiste til Norge for å utdanne seg til lege. Der traff han Sveins mor og de giftet seg i 1955, deretter fortsetter historien. – Far bygget Haydom sykehus videre med et klart fokus på «hele mennesket». Haydom er i dag et magisk sted. Far døde i 2005, og mor er «still going strong» om enn her i Norge.

– I min tid i Norsk Folkehjelp Tanzania var jeg med på å dra i gang en stor skoleliga i Dar Es Salam som samlet tusenvis av ungdom ukentlig i både fotball og basketball. Den varte i mange år, men er nå dessverre lagt ned.

– For meg har idrett alltid vært en fantastisk sosial nøkkel som brobygger og kontaktskaper. Vi ser hvor viktig idrett og kultur er i Norge som et bindeledd mellom hjem, skole og politikere. Det er ikke annerledes i resten av verden. Idrett og kultur er et fantastisk mobiliserings-

I 12 år har Svein Olsen vært primus motor i Afrikas største fotballturnering for ungdom, East Africa Cup.

redskap, understreker Svein.

– *Hvordan startet East African Cup?*

– I samarbeid med Kristen Idrettskontakt i Norge (KRIK), Christian Sports Contact (CHRISC) i Tanzania og Norsk Folkehjelps daværende partner EMIMA arrangerte vi i 2003 en liten turnering på et sted som heter Korogwe i Tanzania. Vi hadde rundt 300 deltakere. Opplegget var grunnleggende en fotballturnering inspirert av Norway Cup med et innslag av bevisstgjøring om hiv/aids. Det var ganske vellykket, men vi ble enige om at det var et potensial til noe mer.

Året etter inviterte vi derfor MYSA (Mathare Youth Sport Association, fra Nairobi, Kenya) til samarbeid, og arrangerte en litt større turnering i Moshi, Tanzania. Vi økte til rundt 600 deltakere. Opplegget var fortsatt det samme. Vi sleit veldig med deltakelse til hiv/aids-bevisstgjøringen fordi vi hadde den på slutten av dagen og kampene hadde en tendens til å bli forsinket, forteller Svein.

EAST AFRICAN CUP BLIR STOR

– I 2005 startet vi med kurs i lederutvik-

ling sammen med «Kicking Aids Out»-nettverket i tillegg til kurs i dommertrening, trenerutvikling og idrettsmedisin.

– Målet var at EAC skulle bli et skinnende eksempel på bruk av idrett og kultur som utviklingsredskap. Derfor arrangerte vi i 2006 et internasjonalt seminar med deltakere fra mange organisasjoner og land. Fra Norge kom tidligere statsminister Kjell Magne Bondevik, den daværende lederen for Fredskorpset, Tor Elden og vår egen styreleder Finn Erik Thoresen.

– Fra 2007 og frem til i dag er EAC blitt en fantastisk nettverksplattform. I år var det ca. 50 organisasjoner med. 38 deltok i arrangementet og resten var involvert på forskjellige nivåer. Våre partnere har stor spennvidde. Fra FN, Right to Play, Kirkens Nødhjelp, Redd Barna, BBC og offentlige ministerier. Bedrifter som Ultimate Security, Statoil og Yara er med. I Moshi blir stadig flere engasjert som frivillige til arrangementet, forteller Svein. – Jeg må også gi stor anerkjennelse til den norske ambassaden i Dar Es Salam som gir oss verdifull støtte.

– I mange år hadde vi mannskaper fra Norsk Folkehjelp sanitet her og de gjorde

en formidabel jobb og bidro med profesjonalitet i førstehjelpsopplæringen. De siste årene har de ikke deltatt, men alle her håper de vil komme neste år.

IDRETTENS FREDSPRIS

I 2011 fikk EAC pris for å være det beste globale idrettsarrangementet for fred. Et forum basert i Monaco der alle de store forbundene, IOC og de fleste av verdens idretts- og kulturdepartementer var til stede. – Det var et gigantisk klapp på skulderen for oss alle og ga en forsterket tro på prosjektet vårt, sier Svein.

– Arbeidet med EAC har gjort oss langt mer bevisst på hvorfor idrett og kultur er så avgjørende viktig for å nå ungdom, sier Svein. – Og vi er mer bevisste på sammenhengene vi er aktive i. I alle land sør for Sahara utgjør ungdom flertallet i befolkningen, samtidig som de utgjør ryggraden i den uformelle sektor som står for rundt 90 prosent av økonomien. Det å nå ungdom er derfor avgjørende for å bidra til positive endringsprosesser.

Norway Cup ønsker å lære noe av

↗ *Hovedmålgruppen for EAC er ungdom opp til 16 år med jevn fordeling av jenter og gutter. De kommer fra Kenya, Tanzania, Uganda, Burundi, Rwanda, Zambia, Somalia, Sør-Sudan og Etiopia.*

↑ *Logistikken må fungere når mellom 1500-2000 ungdommer møtes til sportsturnering på East Africa Cup.*

«En uke i Moshi, hele året i samfunnet.»

EAC om hvordan en kan bruke idrett som bevisstgjøringsredskap for ungdom – samtidig som EAC kan lære mye av Norway Cup fra deres erfaring om både turnering og rådgivning. Vi håper også å videreutvikle Norsk Folkehjelp Sanitets deltakelse i EAC og fokuset på idrettsmedisin.

De tematiske sektorene er bevisst valgt ut. De representerer de daglige utfordringene ungdom møter i sin hverdag. EAC ønsker grunnleggende å inspirere

ungdom til å tro på seg selv, at de kan utgjøre en forskjell i sin egen samfunnsutvikling – basert på den grunnleggende forståelsen av «retten til å delta». Uken i Moshi skal derfor inspirere og forsterke det arbeidet som gjøres gjennom hele året i de respektive nærsamfunn. Parolen er derfor «En uke i Moshi, hele året i samfunnet». – Skal jeg komme med et ønske til slutt, må det være at East African Cup skal fortsett i all fremtid, sier Svein Olsen i Norsk Folkehjelp.

FIRE OM SVEIN

1. Omary Mandari har vært med siden starten i 2004. I dag har han med seg 80 spillere og 16 ledere fra M'Simamo Youth Educators, en organisasjon som arbeider med barn i slummen i Dar Es Salam. Omary møtte Svein da han var med som fotballspiller for første gang. – Svein vil se fremgang hos unge mennesker, det er han som har valgt ut og trent opp alle de som i dag er ledere i EAC og han er utrolig flink med sponsorer. Som den selvskrevne leder bygger han opp selvtillit hos andre.

2. Henry Majale Siata er leder for hovedkomiteen i EAC og assisterende direktør i MYSA (Mathare Youth Sports Association). – Jeg kunne snakke i dagvis om Svein. Han deltar på alle nivåer, full av energi. Ingenting er for lite og ingenting for stort. Han er vår grunnlegger, uten han ville det ikke vært noen EAC. Under arrangementet her tror jeg ikke han sover i det hele tatt. For meg og andre har han vært og er mentoren med visjoner.

3. Elisabeth Wairimo koordinerer førstehjelperne i år. Hun savner de besøkende førstehjelperne fra Norsk Folkehjelp Oslo og håper de kommer tilbake neste år. – Hjertet hans slår for EAC, sier hun og peker på Svein. – Det er så mye godt å si om ham. Han kommuniserer med alle. Som en far har han bidratt til å profesjonalisere driften av dette fantastiske arrangementet.

4. George Kamau leder av underkomiteen for helse og trygghet. – Svein er den mest erfarne lederen her, uten tvil Mr. East African Cup. Uten hans pågangsmot og evner ville vi neppe vært her i dag. Han lærer opp nye ledere og alle ser opp til ham. Han samhandler med alle, barn som voksne. Han er et spesielt menneske.

Tidenes mest populære landsmøte

Den siste helgen i august ble det 19. ordinære landsmøtet i Norsk Folkehjelp avholdt på Gardermoen. Det var rekorddeltakelse og tett opp mot 200 tillitsvalgte hadde meldt seg som delegater.

TEKST Torunn Aaslund og Tine Solberg Johansen FOTO Erik M. Sundt og Torunn Aaslund

AV SAKER SOM ble behandlet på dette landsmøtet var blant annet spørsmålet om Norsk Folkehjelp fortsatt skal drive flyktningmottak. Et forslag om å nedlegge mottaksdriften ble nedstemt. Forslaget om at Sanitetsungdommen skal få en egen representant i styret til Norsk Folkehjelp ble vedtatt.

VALG

LO-leder Gerd Kristiansen ble valgt til ny styreleder, men hun tiltrer ikke posisjonen før i 2017. I mellomtiden fortsetter den populære styrelederen, Finn Erik Thoresen. Kjersti Jenssen gikk av som 1. nestleder og tok over vervet som leder for kontrollkomiteen. Hun blir erstattet i styrets arbeidsutvalg av Elin Skovly.

Mellom vedtekter og prinsippdebatt, valg og landsmøtefest fikk delegatene høre hilsningstaler. Tre gjester fra Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid i Sør-Sudan, Irak og Palestina talte til landsmøtet.

HILSNINGSTALER

AUF-leder Mani Husseini sa til landsmøtet at samarbeidet mellom Norsk Folkehjelp og AUF bidrar til en mer

rettferdig verden. I sin hilsningstale til landsmøtet slo LO-leder Gerd Kristiansen et slag for en sterkere frivillig beredskap i Norge. Hun var imponert over redningstjenesten i Norsk Folkehjelp: – Det er ikke få som har opplevd at folkehjelpa har kommet til unnsetning når skisporene plutselig forsvinner eller tåka overraskende kommer sigende, sa Kristiansen fra talerstolen.

Partisekretær i Arbeiderpartiet, Kjersti Stenseng, snakket flyktningenes sak. Det samme gjorde SV-leder Audun Lysbakken, som spaserte rett fra flytrappa inn i landsmøtesalen. Han kom direkte fra middelhavsoya Lesvos som mottar mellom 1000 og 2000 flyktninger hver natt. – Jeg har vondt for å finne ord for det jeg så. Det er en flyktningkrise av omfang og dimensjoner, sa Lysbakken til landsmøtet.

LO-LEDEREN BLE NY STYRELEDER

Den nåværende LO-lederen forteller at hun er fra en liten bygd i Harstad, men har bodd hele sitt voksne liv i Tromsø og kjenner Norsk Folkehjelp både gjennom den viktige rollen de spiller i byen og gjennom sitt arbeid i

fagbevegelsen gjennom mange år.

– Jeg tror ikke jeg kan svare på når jeg hørte om Norsk Folkehjelp første gang fordi jeg har bodd i Tromsø i hele mitt voksne liv og der er Folkehjelpa en av de sentrale aktørene i lokalmiljøet. Så Folkehjelpa har jeg alltid visst om og syns godt om, og sett på som en veldig god lokal aktør.

– Jeg har vært medlem så lenge som jeg har vært medlem i fagbevegelsen, sier hun.

– Med sin yrkesbakgrunn som hjelpepleier er Kristiansen spesielt opptatt av førstehjelp og redningstjenesten i Norsk Folkehjelp, men hun sier at de andre aktivitetsområdene også vekker stort engasjement i henne.

– På veien til stolen som LO-leder var jeg innom forbundet mitt sentralt, Fagforbundet.

Fagforbundet har engasjert seg i Gaza i veldig mange år. Det er også noe som har preget mitt virke som LO-leder, det å vende blikket utover og ikke bare se på norsk arbeidsliv men også være med og bidra til å bygge fagbevegelse i de delene av verden hvor fagbevegelsen er svak eller kanskje ikke engang eksisterer, sier hun.

→ Nåværende LO-leder Gerd Kristiansen tar over vervet som styreleder i Norsk Folkehjelp i 2017.

«Det er ikke få som har opplevd at Folkehjelpa har kommet til unnsetning når skisporene plutselig forvinner eller tåka overraskende kommer sigende.»

↑ Ledertrioen. Finn Erik Thoresen fikk stor applaus da han var villig til å fortsette som styreleder i to år inntil Gerd Kristiansen tar over. Atle Høie fortsetter som 2. nestleder, mens Elin Skovly kommer inn som 1. nestleder.

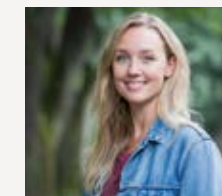
Gleder meg til en spennende høst

DET HAR VÆRT EN travel sommer for det nye styret i Solidaritetsungdommen, med besøk på ni sommerleirer fra juni til august, hvor vi har holdt innledninger, workshops og hilsningstaler for ungdom fra fagbevegelse, politiske ungdomspartier og andre ungdomsorganisasjoner. Sommerturneen ble avsluttet med en fantastisk markering i forbindelse med at det i august var 70 år siden USA slapp to atombomber over Hiroshima og Nagasaki. Vi arrangerte utstillingen «Face the Facts» på Youngstorget, stilte opp som frivillige under markeringen, og jeg holdt appell for de 5000 oppmøtte på torget. Hiroshima 70 kom med et krav om et internasjonalt forbud mot atomvåpen. Det er på høy tid at atomvåpen forbyes og Norge må være en aktiv pådriver internasjonalt for å få på plass et forbud.

Det er ikke kun atomvåpen som gjør verden til et utrygt sted å være. I sommer har media endelig fått opp øynene for flyktningekrise som utspiller seg som følge av krig, sult, og fattigdom. Tidligere i år begynte de første bildene av overfylte båter og druknede i Middelhavet å rulle over norske tv-skjermer. De siste ukene har dette vært etterfulgt av bilder av flyktninger som forsøker å komme seg gjennom piggtådgjerder i Øst-Europa. Dette var en varslet krise. Samtidig virker det som om politikere og myndigheter har gjort lite for å forberede seg. Derfor er det fantastisk å se det enorme engasjementet og åpenheten hos folk over hele Europa! Jeg er stolt over å kunne si at våre lokallag i Solidaritetsungdommen er en del av dette engasjementet med innsamlinger, aktiviteter på mottak, og leksehjelp, for å nevne noe.

Jeg gleder meg til en spennende høst som starter med Solidaritetskonferanse, atomvåpenkampanje og solidaritetsmarkeringer for flyktninger. Sammen skaper vi et inkluderende og rettferdig samfunn!

Solidarisk hilsen
Ingrid Aspelund

Sammen mot undertrykking

Norsk Folkehjelp har inngått et treårig samarbeid med Human-Etisk Forbund om prosjekter i [Irak](#) og [Rwanda](#). – Vi er veldig glade for å ha Norsk Folkehjelp som partner i vårt internasjonale arbeid, sier generalsekretær [Kristin Mile](#).

TEKST Sissel Fantoft FOTO Ellen Johanne Jarli

BAKGRUNNEN FOR SAMARBEIDET er at Human-Etisk Forbund (HEF) ønsker å styrke sitt internasjonale arbeid, og kjempe mot religiøs undertrykking og kjønnsbasert vold i en urolig verden.

– Vi opprettet vår bistandsorganisasjon «Humanistisk aksjon for menneskerettigheter i utviklingsland» (HAMU) i 1993, og har samarbeidet med søsterorganisasjoner i India, Nepal, Uganda, Brasil og Nigeria. Dette var relativt små og lokale prosjekter som vi engasjerte oss sterkt i, og vi erfarte etter hvert at det var et krevende arbeid å drive med, sier generalsekretær Kristin Mile i HEF.

På sitt landsmøte i 2013 vedtok derfor HEF å endre sitt internasjonale engasjement.

– Vi besluttet at vi skulle søke etter en partner blant de store bistandsorganisasjonene som var mer profesjonell på denne typen arbeid enn oss. Vi satte opp en liste over aktuelle organisasjoner, men en god del falt umiddelbart bort. Med vårt utgangspunkt er det ikke naturlig å søke samarbeid med for

eksempel Kirkens Nødhjelp, sier Mile.

Til slutt endte HEF opp med å velge Norsk Folkehjelp som sin samarbeidspartner i internasjonalt arbeid.

– Det er vi veldig glade for. Norsk Folkehjelp er en profesjonell bistandsorganisasjon med lang erfaring. Deres fokus på demokratibyggning som et redskap for å komme løs fra religiøse og kulturelle tradisjoner passer godt med vårt verdigrunnlag, og samarbeidsavtalen har blitt godt mottatt av våre medlemmer, sier hun.

STOR UTFORDRING

De to første prosjektene som er valgt ut er støtte til jezidi-kvinner og barn i Irak, og å bekjempe vold mot kvinner i Rwanda.

Jezidiene er i hovedsak kurdere, og de fleste lever i det nordlige Irak. Den islamistiske terrorgruppa ISIL driver massive overgrep mot dem de anser som vantro, og jezidi-minoriteten er spesielt utsatt. De utsettes for forfølgelse, tortur, voldtekt og drap.

I Rwanda skal Human-Etisk Forbund

sammen med Norsk Folkehjelp jobbe for å bekjempe vold mot kvinner, og for å endre tradisjonelle kjønnsroller.

– Det er helt essensielt å jobbe for at kvinner slipper til i demokratibyggningen. I Rwanda skal vi sammen jobbe for å endre kvinners posisjon i samfunnet, sier Mile.

Hun er utdannet jurist og har tidligere blant annet vært Ligestillingsombud.

STØRST I VERDEN

– Jeg har lang erfaring med å jobbe for likebehandling. I HEF står også arbeidet mot religiøs undertrykking sentralt, og dessverre er det i stor grad kvinner som blir utsatt for dette. De fleste religioner har et veldig stort fokus på kjønn og seksualitet. Vi driver religionskritikk – det må være lov til å kritisere religioner når de undertrykker eller forskjellsbehandler med negative konsekvenser for mennesker, sier hun.

I tillegg til samarbeidet med Norsk Folkehjelp strekker HEFs internasjonale arbeid seg også til deltakelse i den

← Det var organisasjonens fokus på demokratibyggning som gjorde at Kristin Mile i Humanetisk Forbund valgte Norsk Folkehjelp som samarbeidspartner.

FAKTA OM KRISTIN MILE

- Født 1956.
- Utdannet jurist.
- Har tidligere jobbet i Direktoratet for Arbeidstilsynet, Utlendingsdirektoratet og Ligestillingsombudet, hvor hun var likestillingsombud fra 2000 til 2005.
- Har også vært norsk representant i EUs rådgivende organ for likestilte muligheter for kvinner og menn.
- Var også medlem av Bostad-utvalget, som i 2007 vurderte de kristne formålsparagrafene i skolen og barnehagen.
- Generalsekretær i Human-Etisk Forbund siden 2006.

HUMAN-ETISK FORBUND

- Fakta Human-Etisk Forbund:
- Et livssynssamfunn stiftet av blant andre Kristian Horn 9. april 1956 i Oslo for å organisere tilhengere av det etiske tanke-system, og senere livssyn, kalt human-etikk.
- Horn er både organisasjonens stifter og utformet dens idégrunnlag, human-etikken. Humanetikken har etter 1990-tallet også blitt kalt livssynshumanisme.
- Forbundet hadde i 2014 om lag 84 000 medlemmer over 15 år, og er, etter kristendom og islam, det tredje største tros- eller livssynssamfunnet i Norge utenfor Den norske kirke.
- Organisasjonen er landsdekkende med fylkeslag i alle fylker og nær 120 lokallag.
- En hovedaktivitet er organisering og gjennomføring av seremonier på et humanistisk grunnlag og arbeid for livsynslikestilling. Forbundet har i dag ca. 80 ansatte.
- Forbundet utgir medlemsbladet Fri tanke og tidsskriftet Humanist.

BOKOMTALE

Spennende om Sør-Sudan

Tidligere generalsekretær Halle Jørn Hanssen har skrevet ned historien om sin tid med Norsk Folkehjelp i Sør-Sudan. Det har blitt til en imponerende omfattende bok.

TEKST Hilde Sofie Pettersen

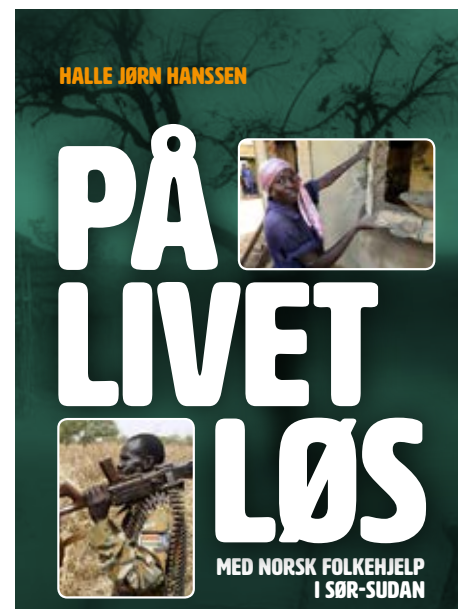
FOR DE SOM HAR jobbet i og med Sør-Sudan fra starten av, så har det så absolutt gått «på livet løs», slik bokens tittel forteller. Det levner denne utgivelsen liten tvil om. Det være seg nattlige kjøreturer i minelagt terreng hvor faren for å bli angrepet er overhengende, flyreiser hvor man ser røyken fra andre fly som er skutt ned i området, eller ekstreme økonomiske, politiske og helsemessige utfordringer. Halle Jørn Hanssen har vært engasjert i «Norsk Folkehjelp sitt arbeid bak frontlinjene i Sør-Sudan», slik han selv skriver i innledningen, helt siden oppstarten i 1986. Fra 1992 til 2001 som utenlandssjef, seinere som generalsekretær.

Fra Norsk Folkehjelps engasjement i Sør-Sudan først ble startet og frem til i dag, er det mange som har samlet erfaringer verdt å dele. I «På livet løs» er det Halle Jørn Hanssens erfaringer og tolkninger av situasjoner som utgjør bærebjelken, men han har også latt mange øvrige involverte komme til orde. Måten dette gjøres på er tidvis noe forvirrende, som når det gis tilsynelatende direkte sitater fra muntlige samtaler som ligger langt tilbake i tid. Særlig ettersom kildelisten ikke gir noen signaler om at det er snakk om samtaler som har blitt tapet. Halle Jørn Hanssen er en aktor som forteller om sine opplevelser, basert på sine tolkninger. Og med det forbehold i bakhodet er dette et særdeles interessant bidrag til historiefortellingen både om Norsk Folkehjelps tid i Sør-Sudan og

om Sør-Sudan som sådan. Det nemlig også subjektiviteten som er Hanssens styrke, for han har i aller høyeste grad vært en sentral person når det gjelder Norsk Folkehjelp i Sør-Sudan, og har mye på hjertet.

Det må ha vært et omfattende prosjekt å samle alle trådene til «På livet løs». Ikke bare har Hanssen et enormt arsenal av egne erfaringer, men han har også begått et dypdykk i Norsk Folkehjelps arkiver, i nyhetsklipp og ulike publikasjoner om Sør-Sudan, samt samlet beretninger fra svært mange andre involverte i den perioden han tar for seg. Som legen Ling Merete Kituiy fra Bergen som i 1993 befant seg i Kenya fordi hun hadde giftet seg med en mann derfra. Hun var 30 år, og fikk det medisinske ansvaret for en av Norsk Folkehjelps sykehus i den sørsudanske byen Nimule. Veterinæren som så langt hadde vært ansvarlig så det som ærekrenkende at en ung kvinne skulle ta hans plass, og dermed fikk hun en ekstra krevende start. Som om ikke det var nok møtte hun en del språklige utfordringer, og endte opp med en tolvåring til tolk – det var han som var best i engelsk. Se dét er også en person hvis beretninger fra Sør-Sudan kunne ha fortjent en bok for seg selv. Hanssen skal ha ros for også å ha tatt seg tid til å løfte frem enkeltpersoner på denne måten og bruke enkeltmenneskers rolle til å skildre de større utfordringene som fantes.

Norsk Folkehjelp har fått mye kritikk for å ha «valgt side» i konflikten i Sør-Sudan. Boken er på sitt aller beste

når det gis innsikt i historiske linjer i konflikten, hvorfor det ble ansett som nødvendig å velge den politiske linjen som ble valgt, og hvor avgjørende valget var både for å nå frem med humanitær bistand og for å få sentrale personer i tale. Kapittelet som tar for seg påstanden om at Norsk Folkehjelp bidro til våpensmugling er også veldig interessant. Selv om dette er en sak hvor mye har blitt sagt, så er Halle Jørn Hanssens beskrivelse av hvordan ryktene oppsto verdt å fordype seg i.

Gjennomgående er det en svært god driv i boken, og den er leservennlig også for den som ikke fra før sitter med inngående kjennskap til Sør-Sudan. Det skinner sterkt igjennom at den er skrevet av en forfatter som virkelig brenner for Sør-Sudan. Det legges også vekt på å fortelle om en rekke halsbrekkende stunt som i ettertidens klokskap lett kan leses som galskap, men som tydelig tegnes opp som nødvendig innsats der og da, og det gjør også boken ikke så rent lite actionfylt, uten at det føles påtatt. Den enorme risiko enkeltmennesker gikk med på å ta, sier også noe om hvor prekær de anså situasjonen for å være.

Der en spennende, inspirerende og tidvis frustrerende reise vi her tas med på. I historien om Sør-Sudan er siste ord på ingen måte sagt, men Halle Jørn Hanssen har gitt et viktig bidrag.

Norsk Folkehjelp

STØTT SYRISKE FLYKTNINGER

Foto: Bernadette Szabo/Scanpix

SMS: «flukt» til 2160 (200 kr)

KONTO: 5005 14 00000

Framtidens sanitets- mannskaper

PÅ LANDSMØTET I AUGUST kom det inn et helt nytt punkt i Norsk Folkehjelps vedtekter: «Lokalt kan det etableres mini-grupper med barn fra 10 til 13 år som egen aktivitet. Primæraktivitet skal være førstehjelp, friluftsliv og redning og barna skal forberedes på å gå videre inn i sanitetsungdomsgruppene.»

Appell har vært i Rogaland og besøkt minigruppene til Norsk Folkehjelp Jæren og Norsk Folkehjelp Strand og Forsand. Her møtte vi ivrige barn som utviste stor entusiasme for turer, lek og læring.

← Klare for avgang! Dagens tur går oppover i fjellsiden, og barna strener av gårde, ivrige etter å fortsette hytteprosjektet de har påbegynt. Til venstre står Marius Notvik og til høyre Benjamin Pollard. Bak står Anna Rygh og Mathilde Lunde (med ryggen til).

Ekte turglede

TEKST Sissel Fantoft FOTO Haakon Nordvik

Da Norsk Folkehjelp Strand og Forsand startet opp sin Minigruppe for to år siden møtte åtte ivrige barn opp. I dag består gruppa av 40 barn, og flere står på venteliste.

↑ Enkelte barn blir kjørt langt for å komme på de ukentlige treffene til Minigruppa i Norsk Folkehjelp Strand og Forsand. Turene i fjellet er svært populære.

LETT DUSKREGN i lufta legger ingen demper på stemningen når nærmere 30 barn samles ved ei elv utenfor Jørpe-land for å begynne dagens tur oppover i fjellet. Barna kan nesten ikke komme seg fort nok av gårde over brua.

– I begynnelsen måtte vi dra ungene med oss på tur, men nå spretter de av sted foran oss. Det er så gøy å se utviklingen, smiler Kristine Kristine Notvik, som er en av fem voksenledere for Minigruppa. Hun meldte seg inn i Sanitetsungdommen som 13-åring, og har 23 års erfaring som medlem i Norsk Folkehjelp. I dag er hun leder for region Sør-Vest i tillegg til å være leder for Minigruppa.

– Gode barne- og ungdomsgrupper er avhengige av voksne som tar ansvar for aktivitetene. Vi hadde Minigruppe tidligere, men den ble lagt ned på grunn av mangel på voksenledere, sier hun.

SER OPP TIL UNGDOMMEN

Etter at fem voksne bestemte seg for å starte opp på nytt har interessen vært overveldende.

– Vi har medlemmer som kjører halvannen mil for å komme på de ukentlige møtene våre. Vi legger opp aktivitetene etter friluftsliv, førstehjelp og rednings-tjeneste. Og så reiser vi på turer sammen, og da er det forbudt med mobiltelefoner og dataspill, det går i brettspill og kortstokk og barna elsker det, sier Notvik.

– I laget vårt har vi godt med utstyr, både båt, biler, hytte på fjellet og et eget aktivitets- og beredskapssenter som alle i laget får bruke. De gode ressursene gjør det enda enklere å rekruttere barn og ungdom, og mange av dem fortsetter videre i Saniteten, legger hun til.

Med på dagens tur er også Sanitetsungdommen, som skal holde et kurs om turbekledning for barna i Minigruppa.

↑ Pausepølse er aldri feil, og etter en god marsj oppover fjellet og kurs i tur-bekledning smaker det godt med litt mat, syns Fredrik Handeland.

«Vi får være med på turer og gjøre mye forskjellig. Det er gøy å være sammen med de andre, og lage mat ute.»

– Barna ser veldig opp til ungdommene, og gleder seg til de kan begynne i Sanitetsungdommen. Det er viktig å satse på Minigruppa, det er et veldig godt grunnlag for rekruttering videre til Sanitetsungdommen og Saniteten. Mange fortsetter videre helt til de selv får barn, da melder de seg ofte ut en stund, men kommer tilbake igjen når barna er gamle nok til å begynne i Minigruppa, sier Notvik.

KURS OM TURKLÆR

Omsider er målet for dagens tur nådd, og på en slette i fjellet blir det fyr på primusen og pølsene legges i gryta. Imens løper ungene oppover i lia hvor de

har bygd seg ei hytte innimellom trærne.

Markus Johansson (11) er en av dem som trives i Minigruppa.

– Vi får være med på turer og gjøre mye forskjellig. Det er gøy å være sammen med de andre, og lage mat ute, sier han.

Norsk Folkehjelp Strand og Forsand står bak initiativet «Ti på tur», hvor de hvert år plukker ut ti turmål.

– Vi legger ut ti turer for lokalsamfunnet og merker stiene med Norsk Folkehjelp-logoen i tillegg til en bokstav. Målet er å finne alle de ti bokstavene, som til sammen danner et ord, forteller Kristine Notvik.

Nå er det også laget ti turer som passer for barn, og en av oppgavene til

Minigruppa i dag er å finne den første bokstaven. Men først er det tid for bekledningskurs. Barna sitter som tente lys mens leder av Sanitetsungdommen Amalie Næss (14) trekker det ene plagget etter det andre opp av sekken, og forklarer hva slags klær som egner seg på tur.

Så er det tid for pølser, og de går ned på høykant!

– Jeg droppet å spise middag i dag for maten smaker mye bedre ute, erklærer en av ungene i Minigruppa med munnen full av pølse og lompe.

Trygg støtte

Sanitetsungdommen er avhengig av å ha trygge voksenpersoner i ryggen. Men aktivitetene foregår på de unges egne premisser.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Haakon Nordvik

HOS NORSK FOLKEHJELP Strand og Forsand er ungdommer mellom 13 og 21 år velkomne i Sanitetsungdommen. Her har de aktiviteter innen rednings-tjeneste, førstehjelp og friluftsliv. Amalie Næss (14) har vært leder i Sanitetsungdommen siden februar.

– Jeg meldte meg inn i Norsk Folkehjelp fordi jeg liker å være ute i naturen. Her møter jeg andre ungdommer, vi drar på turer og jeg lærer masse, forteller hun.

På landsmøtet var Amalie den yngste deltakeren som gikk opp på talerstolen og holdt innlegg.

– Jeg har fått god trening i å snakke i forsamlinger gjennom ledervervet i Sanitetsungdommen. I tillegg får jeg god ledererfaring, jeg har ansvar for møtene våre, jeg passer på at alle får den informasjonen de trenger og at alle har det bra, sier hun.

VIKTIG FOR REKRUTTERINGEN

Eirik Johansson er en av to voksenledere i Sanitetsungdommen i Norsk Folkehjelp Strand og Forsand. Den andre voksenlederen er faren til Amalie. Johanssons sønn Kristoffer (14) er også aktiv i Sanitetsungdommen.

– Som voksenleder bidrar jeg med å tilrettelegge aktivitetene, jeg er med på turer og er en støtte for Amalie når hun har behov for det. Men det er meningen at de unge skal styre mest mulig selv, sier Johansson, som mener at Sanitetsungdommen er svært viktig for rekrutteringen til Norsk Folkehjelp Sanitet.

– Her lærer de grunnleggende ferdighet innen søk og redning og førstehjelp. Det er ikke så lett å treffe ungdom

→ *Trude Hell er voksenleder for Sanitetsungdommen i Norsk Folkehjelp Jæren, og trives godt sammen med barn og unge. Kristian Suarez Bauer er en av dem som gjerne hilser på Trudes hund Bark.*

på 17-18 år og få dem inn i saniteten, de mangler gjerne basiserfaringen som de får i Sanitetsungdommen og trenger mye mer opplæring, sier han.

GOD ERFARING

Ingrid Marie Torgersen (18) er leder for Sanitetsungdommen hos Norsk Folkehjelp Jæren. Hun har med seg Trude Hell som voksenleder.

– Jeg meldte meg inn i Norsk Folkehjelp Sanitetsungdom da jeg var 13 år, og synes det er en veldig fin organisasjon! Vi får være med på mye spennende, og som leder får jeg masse god erfaring som ledertrening, å delegere ansvar og snakke foran andre. I tillegg får vi et veldig godt nettverk. Det er greit å ha en voksen i ryggen hvis det skulle skje alvorlige ting, og det er godt å ha noen jeg kan gå til, for det følger jo med et ansvar som leder, sier hun.

Trude Hell trives godt i rollen som voksenleder.

– Det er så artig – her får jeg være ung igjen! Jeg er kontaktperson for Sanitetsungdommen og en støtte for lederen. Jeg skal rett og slett kvalitetssikre jobben de

gjør, men det skal skje på deres premisser – jeg skal ikke være der for å overvåke og passe på dem, sier hun.

Ingrid Marie overtok ledervervet i Norsk Folkehjelp Jæren Sanitetsungdom fra sin storebror Sondre Emil Torgersen.

– Å være med i Sanitetsungdommen er både sosialt, lærerikt og spennende. Vi får delta på mange spennende kurs, treffer kjekke mennesker, reiser på turer og har et godt fellesskap, sier han.

Norsk Folkehjelp Jæren har bra rekruttering til Sanitetsungdommen.

– Men andre steder i landet er det vanskeligere å rekruttere nye medlemmer. Vi er avhengige av voksenledere som tar initiativ til å holde gruppa gående, sier Torgersen, som er med i beredskapsgruppa til Norsk Folkehjelp Sanitet Jæren.

– Vi startet opp Sanitetsungdommen med to medlemmer. Nå har vi 20-25 medlemmer i ungdomsgruppa. Etter mange år som ungdomsleder, har jeg nå blitt leder for Sanitetsungdommen nasjonalt, forteller han.

Godt grunnlag

15 ivrige barn tripper av forventning når Minigruppa til Norsk Folkehjelp Jæren møtes igjen etter sommerferien. Toppen av lykke er å få være markør når Sanitetsungdommen har øvelse.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Haakon Nordvik

↓ Å være markør når ungdomsgruppa har sanitetsøvelse står aller høyest i kurs hos de håpefulle på Minigruppa. Henrik Håvardsonn Høgmoe til venstre er aktiv i Sanitetsungdommen sammen med Roald Birkeland til høyre. Ingrid Schanke fra Minigruppa får være markør.

→ Ane Njærheim, Caia Nordby, Ingrid Schanke og Malin Nese fra minigruppa benytter anledningen til å trene på klatreferdighetene i tau mens de bakte potetene godgjør seg på grillen.

NORSK FOLKEHJELP JÆREN opplever en voldsom pågang av barn som ønsker å være med i Minigruppa.

– Vi har valgt å sette grensa ved 15 barn, og har ventelister med flere som ønsker å være med. Vi legger vekt på verdier som respekt, samarbeid, ansvar, mestring, glede og humor – vi skal ha det gøy sammen! forteller Irene M. Torgersen, som er en av tre voksenledere i Minigruppa.

Sammen med Anita Sørensen og Ellen Marie Skretting arrangerer hun aktivitetene for gruppa. I tillegg til å møtes hver mandag drar gjengen også på tre overnattingsturer til ulike steder i løpet av året.

Ellen Marie Skretting begynte selv i Minigruppa i sin tid, og også den gangen var Irene M. Torgersen leder.

– Jeg fortsatte videre i Sanitetsungdommen og er i dag med i Sanitet Jæren, i tillegg til å være leder for Minigruppa. Minigruppa er veldig populær, barna har det så gøy sammen og lærer om friluftsliv og førstehjelp, drar på turer og lager mat på stormkjøkken.

Minigruppa er svært viktig som rekrutteringsgrunnlag for Sanitetsungdommen og videre for Saniteten. Vi får veldig gode tilbakemeldinger også fra foreldrene, sier Skretting.

IVRIGE MINIHJELPERE

Barna i Minigruppa gjør seg klare til å vandre innover i skogen. Denne dagen skal de klatre i tau, spise bakte poteter og

være markører når Sanitetsungdommen har øvelse.

– Det er kjempegøy å være markør! Da sminker vi skader med blodfarge og ligger og later som om vi er skadet rundt omkring i skogen, sier Kristian Suarez Bauer (12).

– Jeg ble med i Minigruppa fordi jeg liker å være ute og så vil jeg hjelpe folk. Vi gjør så mye gøy sammen, vi drar på turer, lager mat på stormkjøkken eller bål – vi lærer masse forskjellig, legger Marius Nese (12) til.

Barna spretter av gårde langs stien, fulle av energi og pågangsmot.

– Alter gøy, men øvelsene sammen med Sanitetsungdommen er aller morsomst. Jeg skal begynne der når jeg blir gammel nok, fastslår fastslår Maren Njæheim (11).

Den frydefulle entusiasmen fra barna smitter også over på de voksne.

– Hvis man har en dårlig dag og kommer hit så blir man i godt humør med en gang. Her lærer barna å ta ansvar, samtidig som vi har det gøy sammen. Det er en herlig gjeng! sier Ellen Marie Skretting.

Mens de bakte potetene godgjør seg i glørne på grillen fester barna tau mellom trærne og klatrer iveri.

– De er så ivrige at det er en fryd! Vi merker en tydelig utvikling etter hvert som de har vært med en stund. I starten er det enkelte som trenger litt mer grensesetting enn andre, men de blir stadig mer ansvarsfulle. Det er helt fantastisk å få jobbe med barn og unge i denne aldersgruppen – jeg føler meg rett og slett privilegert, sier Torgersen.

Det jobbes aktivt med forebygging og tiltak når gruppa møtes.

– Vi snakker om hva ungene må passe på når de lager bål selv, hvordan man bruker kniven for å spikke pølsepinne og hva man skal gjøre ved skade fra høyder ved klatring, sier Torgersen.

LOVER GODT

Mange barn fortsetter videre fra Minigruppa til Sanitetsungdommen og Saniteten. Lill-Jeanett Sørensen (17) begynte i Minigruppa og er nå med i Sanitetsungdommen. Hun er fast bestemt på å fortsette videre i Saniteten.

– Norsk Folkehjelp fikk meg interessert i helsearbeid, og nå har jeg valgt den retningen på skolen. Det er så fint å møte nye mennesker og dra på turer sammen, samtidig som vi lærer mye. Hvis jeg kjeder meg hjemme pleier jeg for eksempel å skadesminke meg selv, forteller hun.

Bjørn Harald Kleppe er en av de virkelige veteranene i Norsk Folkehjelp, og ble på landsmøtet i 2011 kåret til æresmedlem for sin lange innsats i organisasjonen.

– Jeg meldte meg inn i Norsk Folkehjelp Sanitetsungdom Sandnes i 1971. Da arrangerte de kurs i førstehjelp på skolen, og det var kolossalt populært. Etter hvert ble vi så mange at vi valgte å stifte vårt eget lag, Norsk Folkehjelp Jæren, sier Kleppe, som har hatt en rekke verv i Norsk Folkehjelp, både lokalt, regionalt og nasjonalt.

– Det er så gøy å se nye barn og unge som melder seg inn og blir bitt av basillen. Det lover godt for Norsk Folkehjelps framtid, sier han.

Ikke «bare» en øvelse

I Narvik er action og kontinuitet nøkkelford for å holde engasjementet oppe blant de unge. Da gjelder det å ha tilstrekkelig med overlevelsesdrakter. Både der og på Andøya byr Norsk Folkehjelp på et rikt tilbud til ungdommen.

TEKST OG FOTO Hilde Sofie Pettersen

↓ Gråværet hindrer ikke ungdommen på Andøya i å stille opp til øvelse.

← Trond Baraa forteller laget sitt at de skal konsentrere letingen etter den savnede gutten til havneområdet.

TÅKA LIGGER TETT og dekker til den storslåtte naturen. På en klarværsdag kjennetegnes øya ute i havgapet av kontrasten mellom spisse fjell og store sletter. Rundt samfunnshuset på Dverberg lyser de orange vestene til Norsk Folkehjelp Andøy opp en ellers grå ettermiddag. De går i grupper på tre og tre. Kikker i grøftene, lyser inn i en kjelleråpning og roper av full hals: Joakim! Joakiiiiim! Det regner tett, og Joakim på fem år skulle vært i barnehagen. Der er han ikke.

– Vi har fått ny informasjon, varsler aksjonsleder og lokallagsleder Kenneth Pettersen over sambandet.

Trond Baraa svarer, og gir resten av laget sitt beskjed om at de må tilbake til start. Der får de beskjed om at letingen skal konsentreres rundt moloen og havna fra nå av. Med seg på laget har han datteren Aditi Baraa og Zahra Haideri, begge 18 år. Aditi skal snart mønstre på Christian Radich og målet er å bli faglært matros.

– Jeg tror det jeg har lært i Folkehjelpa om førstehjelp er noe av det aller viktigste

å kunne når man er på havet, sier hun og kikker ned langs siden av moloen.

– Neimen. Hær e du jo, sier Trond plutselig og stopper opp.

GLEDER SEG TIL Å BLI SANITETS- UNGDOM

Og der, mellom hauger av grønt garn og blått tau sitter den blåkledd gutten som angivelig har forsvunnet fra barnehagen. Men i virkeligheten er Joakim 12 år, sønn av lagleder Kenneth og fast markør når Folkehjelpa har øvelser lokalt. For i dag var det altså bare en øvelse.

– Nu vil æ ha sjokolade, sier Joakim som syns det tok vel lang tid før han ble «funnet» denne gangen.

Han gleder seg til han fyller 13 og kommer over aldersgrensa for å bli fullverdig medlem av det som egentlig er en slags utvidet familiebedrift: Norsk Folkehjelp Andøy. Storesøster Trine er leder for det kombinerte Solidaritet- og Sanitetsungdomslaget lokalt, og mamma Janne Birkeland Pettersen er også med.

← Markøren Joakim Pettersen på 12 år syns han fortjener en sjokolade da han omsider ble funnet på havna.

«Var man ikke opptatt av sport eller musikk, så fantes det ikke tilbud før. For de som liker seg i naturen, byr Folkehjelpa på både kunnskap, utfordringer og spenning.»

– Jeg engasjerer meg i Folkehjelpa fordi jeg kan hjelpe folk hvis de trenger hjelp. Og fordi jeg synes det er artig og være med på kurs og sanitetsvakter. Jeg lærer mye nyttig som jeg nok vil få bruk for senere, sier Trine.

I løpet av året arrangeres det både sommerleir, høstleir og friluftcamp for ungdommen på Andøya. Den lokale ungdomslederen ser ikke for seg at hun skal gi seg i Folkehjelpa selv om hun flytter bort for å gå på skole.

– Jeg trives så godt i Folkehjelpa at jeg vil fortsette uansett, slår hun fast.

LITE FRITIDSAKTIVITETER

Monica Baraa er primus motor i lokal-laget, godt hjulpet av sin egen og Kenneths familie. Hun er opprinnelig lærer og har sett at mange ungdommer faller mellom to stoler.

– Var man ikke opptatt av sport eller musikk, så fantes det ikke tilbud før. For de som liker seg i naturen, byr Folkehjelpa på både kunnskap, utfordringer og spenning, sier hun.

Spenninga er over for i dag, og Trine, Aditi og Zahra kan få varmen i seg igjen i lokalene på Dverberg samfunnshus. Blant stabler med truger og rykkeklare sekker, øvelsesmateriell og førstehjelpsremedier. Litt mimring blir det også tid til. Laget har hatt en god del krevende aksjoner. Men gjengen deler også erfaringer fra mange givende oppdrag.

Rundt bordet sitter ungdom, voksne og den unge markøren Joakim. Alt i alt ni frivillige sjeler som gjør sitt for at Andøya skal være et trygt sted å bo.

Action motiverer

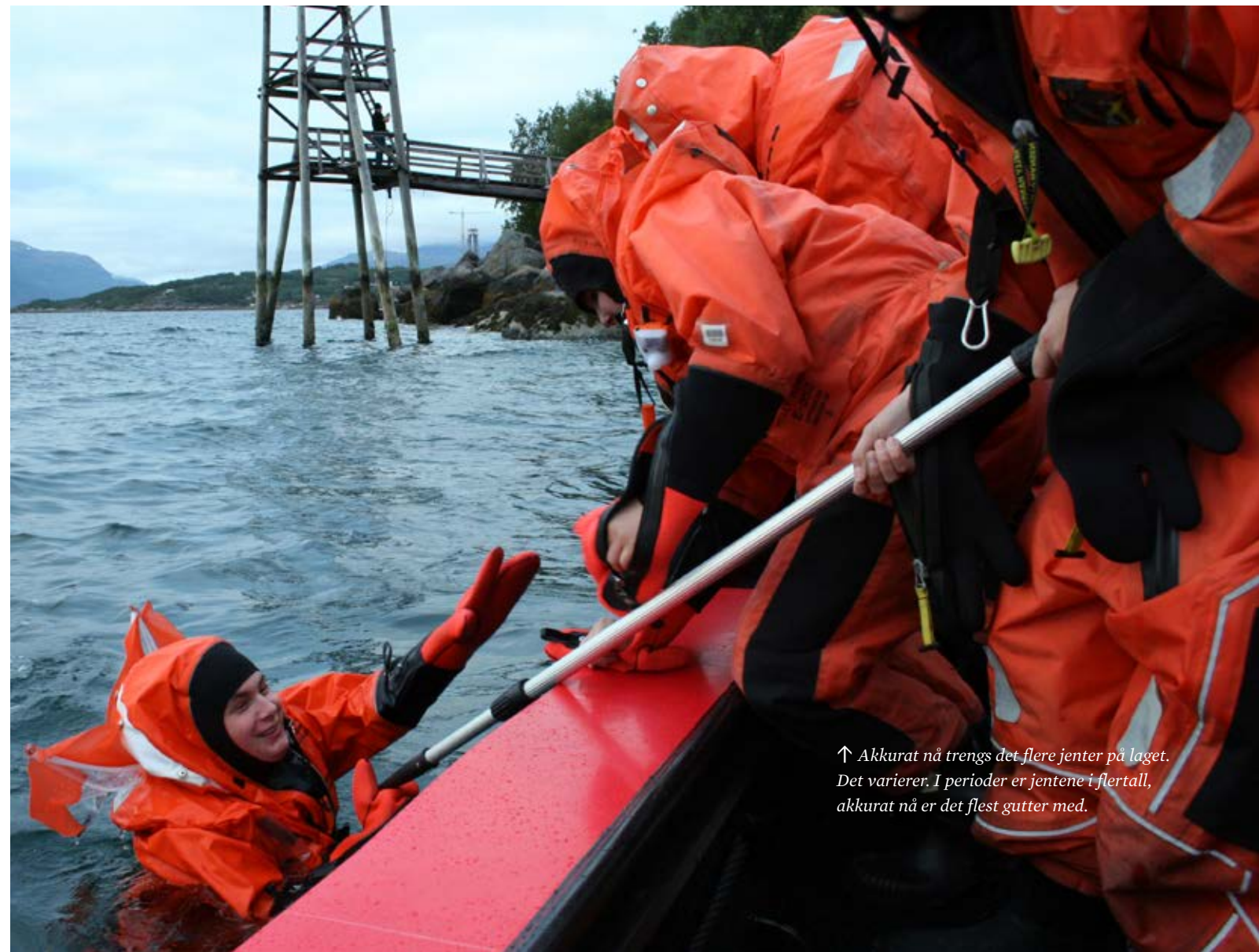
TEKST OG FOTO Hilde Sofie Pettersen

NARVIK. Det siver røyk ut av en tunnelåpning på byggeplassen hvor den nye Hålogalandsbrua er i ferd med å ta form. Anleggsarbeidere strømmer til. En godt voksen dame som er inspektør på anlegget kommer hostende ut av tunnelen. Hun er svart av sot i ansiktet. Også i Narvik er det bare en øvelse denne gangen.

– Dere skulle ikke gått inn i tunnelen. For hver av dere som går inn har vi en ekstra pasient å forholde oss til, sier Trond Thoresen under debriefen.

Trond er leder for Norsk Folkehjelp Ofoten. Lokallaget holder ofte øvelser som denne. Det er både en måte å få inn penger til driften på, og en måte å øve seg på. Med på laget har han to sønner for anledninga.

– Dette er jo ikke en ungdomsaktivitet, men vi tar dem med når det er

↑ Akkurat nå trengs det flere jenter på laget. Det varierer. I perioder er jentene i flertall, akkurat nå er det flest gutter med.

«Jeg tror det jeg har lært i Folkehjelpa om førstehjelp er noe av det aller viktigste å kunne når man er på havet.»

mulig. I dag har sikkert de lært like mye som de vi har holdt øvelsen for. Det skal gjerne være litt action involvert for å holde ungdommen motivert, sier han.

Også i Narvik er det mye slektskap internt i Folkehjelpa. Familien Carolin har tre generasjoner med. Bestemor Sissel har vært eldste markør under dagens øvelse, og er sotete i fjeset av teater-sminke. Tom og Ruben Thoresen på 16 og 14, har litt mer ekte vare: sot hentet fra eksosrøret på bilen til pappa Trond. Nå er det på tide å få vasket av seg alle spor etter øvelsen, og det som frister aller mest – selv om den nordnorske sommeren er på hell – er en tur på havet.

BALANSERER HAV, FJELL OG OPPLÆRING

– Vi har en RIB som AVINOR får disponere og er med å delfinansiere, forteller Trond, og gjentar mantraet om at action og kontinuitet er to av nøklene til å holde ungdomsengasjementet oppe.

Tom fordeler overlevelsedraktar på guttegjengene.

– Vi prøver å få jentene med, men det er akkurat som med annen organisering. I perioder er jentene i flertall, i andre perioder guttene. Men de er veldig velkomne med, understreker pappa Trond.

Guttene hjelper hverandre, og sjekker at glidelåsene er forsvarlig lukket.

Og sånn har det seg at det denne septembervelden flyter stadig flere sanitetsungdommer rundt i fjorden utenfor Narvik, ikledt oransje overlevelsedraktar.

– Vi må ha noe å tilby folk og prøver å balansere det mellom hav, fjell og opplæring, sier skipperen.

→ I Narvik forsøker voksenlederne å tilby opplevelser som balanser mellom fjell, hav og opplæring.

Guttene hjelper hverandre over rekka etter hvert som de vil om bord igjen. Det har vært en lang dag. Både Tom og Trond starta dagen med planleggingsmøte klokka seks, og Tom har vært på skolen. Nå er det akkurat tid til en tur innom pizzasjappa før det blir seinkveld.

De er fornøyde både med øvelsen og turen til sjøs, og forteller om tidligere øvelser.

– Nå har vi to droner som ungdommen også kan bruke, sier Trond.

Tom drar frem laptopen og viser film fra forrige vinter og en av to store skredøvelse ungdomsgruppa deltok i som markører. Ruben var en av dem som måtte graves fram fra «skredet».

– Jeg lå bare og spiste godteri, forteller han når Appells utsendte spør om det ikke var skummelt.

Begge guttene hadde på seg pro-kamera da de ble «reddet» og ved hjelp av det, dronebildene og redigeringsinnsats fra storebror og ungdomsleder Tom, er øvelsen godt oppsummert på YouTube.

Han gleder seg til sønnene er gamle nok til at de kan være aktive i beredskapsoppdrag på ekte.

Familien Thoresen og familien Carolin legger samlet sett enormt mye tid i Folkehjelpa og lokal beredskap, og de er langt fra alene. Bare ungdomsgruppa teller elleve aktive. En måned fra nå er det klart for den største øvelsen lokallaget har vært med på, og da skal både gammel og ung igjen til pers som både instruktører og markører. Men før det: utallige frivillige timer med nøye planlegging.

Uten mat og drikke...

TEKST Eirik Sparboe Carolin FOTO Hilde Sofie Pettersen

SLIK BEGYNNER et gammelt ordtak. Og er det ett ordtak som har mye sannhet i seg, så må det vel være dette. Etter noen-og-tjue år som frivillig redningsarbeider i Norsk Folkehjelp gjør man seg et par erfaringer etter hvert. Er du som jeg, så er det et faktum at adrenalin-nivået stiger noen hakk når alarmen går. Du vet at det er noen det ute som trenger at nettopp du gjør en innsats for at tingene skal gå rette veien.

Det er nok ikke bare mine middager som har blitt stående uspist på bordet, etter at du fikk «den» telefonen. Det siste ektefellen så av deg den dagen var en støvsky i utgangsdøra....

Hjemme hos oss er vi tre som lager støvsky når alarmen går. Fjerdemann venter på å bli 18. Man vet liksom aldri helt hvor lang tid dette vil ta, så de første årene brukte vi den ekstra tiden det tok å smøre matpakker. Nå er vi mer forberedt, og har vannflasker i beredskapssekken. Matpakka ligger ferdigsmurt i fryseren. Det går faktisk helt greit å oppbevare en dagsrasjon med ost og skinkebrødblingser i fryseren. Når man trenger det er det bare å hente ut, og putte i sekken. Når adrenalinet legger seg, og sulten kommer krypende er det ferdig tint.

Når spiser man da? Det er ikke alltid det passer å sette seg ned for å pause.

Enten er det for bratt, eller så er det

for vått og gjørmete. Ikke passer det seg å sette seg ned i hagene til fremmede å spise heller, om det er den typen aksjon.

JEG TILLATER MEG Å KOMME MED ET PAR TIPS:

Ikke bli sulten før du spiser! Og ikke spis til du er mett! Om du holder energi/væske-nivået i kroppen på et jevnt nivå, vil du holde ut lengre. Du blir mer effektiv i din jobb, og du unngår å gjøre tabber.

Spis litt en gang i timen, og drikk vann minst hvert kvarter. Under fysisk aktivitet trenger kroppen mer væske enn vanlig, og det er lett å glemme å tilføre væske.

Altså: spis når du har mikropausen (transport til søksområde, når lagfører må melde til Co og lignende...) litt lengre pauser bruker man for å hvile. Ikke fall for fristelsen til å hive innpå med sjokkis da. Du booster blodsukkeret og resultatet blir et tilsvarende «dropp» etter en stund.

Jeg har laga noe ekstra som jeg har i fryseren. En pose med hjemmelagde energibarar hentes fram og fordeles før avgang. Disse putter vi i lomma, slik at de er lette å hente fram ved behov. Jeg vil gjerne dele oppskrifta på «Folkehjelps-baren» her:

Folkehjelps-baren

600 gr mandler
200 gr kokosmasse
200 gr tranebær eller goji-bær
400 gr store havregryn
200 gr smør
400 gr lynghonning

- Smelt smør og honning forsiktig og sett til siden.
- Grovhakk mandler og tørkede bær
- Bland alle ingrediensene i en bolle og fordel i en liten stekeform.
- Stek på 120 grader (nederste rille i ovnen) en times tid. Eller til det blir gyllent.
- Avkjøl litt før du hvelver formen på et bakepapir. Kutt i passende barer og avkjøl helt før du pakker hver enkelt i folie og putter i fryseren.

Oppskrifta kan halveres. Lykke til med beredskapen! Og ja, forresten, kaffe! Gjør en avtale med din lokale bensinstasjon, og sett termosen din der. Forhåndsbetal kaffen, så er det bare å ringe og be dem fylle opp og sette klar på disken.

Beredskap + integrering = sant

Hun har ikke rukket å bli helt ferdig med norskkurset, men Zahra Haideri (18) fra Afghanistan har allerede bestått Norsk Folkehjelps førstehjelpskurs. – Jeg liker å hjelpe andre, sier hun.

TEKST OG FOTO Hilde Sofie Pettersen

↑ 18 år gamle Zahra Haideri utfordrer seg selv som Norsk Folkehjelps Andøyas nyeste medlem.

– **VI SER OFTE** stjerner i øynene på de bosatte som kommer hit når de ser Norsk Folkehjelp-merkene på klærne våre. De har positive assosiasjoner til oss som organisasjon fra sine hjemland, forteller Monica Baraa.

Appell er innom på voksenopplæringa i Andenes for å hilse på Zahra Haideri, attenåringen fra Afghanistan som er et av de nyeste medlemmene i Norsk Folkehjelp Andøy. Hun flyktet sammen med sin mor, far og fem søsken. De mistet hverandre på veien, og da Zhara kom til Norge visste hun ikke at moren og to av søstrene allerede var på en øy langt oppe i Nord-Norge. Da de ble gjenforent i januar 2014 hadde de ikke møttes på to år.

– Første dag jeg kom hit møtte jeg familien min. Moren min, to søstre og to brødre. Det var fint, sier Zahra på en måte som lar oss forstå at «fint» er et ord som ikke strekker til.

Den første kontakten Zahra hadde med Folkehjelpa etter at hun kom til Andøya, var via et svømmekurs. Kursholder Monica la fort merke til at hun hadde en ekstra engstelig elev den dagen.

– Jeg hadde tatt båt fra Tyrkia til Hellas da jeg flyktet fra Afghanistan, og vannet minnet meg om det jeg opplevde. Jeg var så redd for vannet, for når jeg gikk i vannet, så huset jeg, forteller Zahra.

Nå har hun nesten lært seg å svømme, og vannskrekken har sluppet taket.

– Det går fint å reise med båt nå, bare at jeg blir kvalm.

Zahra har til og med vært med på hvalsafari i en RIB som nærmest fløy gjennom bølgene på åpent hav.

– Vi var så imponert over av at hun torde. Hun satt og tviholdt i rekkverket, enda hun var så sjosjuk at hun var askegrå i fjeset. Hun skulle se hval, ler Monica og Kenneth Pettersen, som var med på turen fra Norsk Folkehjelp.

For Zahra Haideri minner dugnadsarbeidet i Folkehjelpa om aktiviteten fra moskeen i Afghanistan, hvor hun som barn fikk være med på forskjellige kurs. Hun har bodd i Norge siden januar i fjor og har allerede tatt førstehjelpskurset i Norsk Folkehjelp.

– Hun fikk en feil fordi hun svarte at mennesker som mister blod blir grå i ansiktet. Ifølge fasiten var riktig svar hvit. Men er man mørk i huden så er jo riktig svar grå, så vi måtte gi henne rett, ler Kenneth Pettersen fra Folkehjelpa.

↑ Zahra traff Monica Pettersen da hun deltok på Norsk Folkehjelps svømmekurs.

«Jeg hadde tatt båt fra Tyrkia til Hellas da jeg flyktet fra Afghanistan, og vannet minnet meg om det jeg opplevde»

– Æ har tatt teoriprøven også, legger Zahra til.

Og selv om nordnorsken hennes er lett å forstå, så lurar både Kenneth og Monica på om de kanskje har hørt feil.

– Har du bestått trafikalt grunnkurs? spør de i kor.

– Ja, svarer Zahra og ler forsiktig.

– På første forsøk? spør Monica.

Zahra nikker. Neste plan er å ta søk- og redningskurs i Folkehjelpa. Hun er gjerne med når det er beredskapsøvelser. Og om ett år kan hun begynne på videregående skole. Drømmen videre er å bli farmasøyt eller ingeniør.

– Æ har ikke bestemt meg. Men jeg liker å hjelpe andre, sier hun.

Norge rundt for Syria

Norsk Folkehjelp opplever et kjempeengasjement for flyktninger og asylsøkere. Folk har tatt kontakt med lokallag, hovedkontoret og våre asylmottak for å få vite hvordan de kan hjelpe.

TEKST Julie Offerdal

↑ Generalsekretær Liv Torres i Norsk Folkehjelp og administrerende direktør Geir Inge Stokke i Coop Norge.

Foto Espen Solli

COOP MED KJEMPEGAVE TIL SYRISKE FLYKTNINGER

DAGLIGVAREKJEDEN COOP gir én krone pr. medlem til Norsk Folkehjelp. Donasjonen på 1,4 millioner kroner skal gå til organisasjonens arbeid for folk på flukt fra og i Syria.

Coop gir sine kunder mulighet til å gi én krone til syriske flyktninger når de handler i butikken. De som ønsker å gi, får én krone lagt til på sluttsummen på kassalappen.

– Donasjonen på 1,4 millioner kroner er etter det vi vet det største enkeltbidraget til Syria, hvis en ser bort fra støtte fra myndighetene, og sannsynligvis det største gitt til noen organisasjon under denne flyktningkrisen. Vi er veldig takknemlige for at Coop tar ansvar og ønsker å hjelpe mennesker på flukt, sier generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Liv Tørres.

FRIVILLIGE STRØMMER TIL MOTTAKENE

– På én uke fikk jeg sikkert 400 henvendelser, og Torshov transittmottak i Oslo sier at de har fått omtrent like mange henvendelser direkte til dem. Det har vært helt fantastisk, sier frivilligkoordinator Irma Julardzija.

Da det ble holdt informasjonsmøte i Oslo for folk som er interessert i å bidra frivillig på asylmottak, møtte over 300 personer opp. Det kom mange gode ideer til aktiviteter man kan gjøre sammen med flyktninger og asylsøkere. Arrangørene bak møtet var Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Blindern, Norsk Folkehjelp Kristiania og Torshov Transittmottak.

POPULÆR SPRÅKKAFFÉ

Hver søndag møtes Hitra-beboere fra alle verdenshjørner og snakker norsk sammen, på språk-kafé arrangert av Norsk Folkehjelp Hitra og Frøya.

På Hitra bor det over 60 forskjellige nasjonaliteter, og tilflyttingen av utlendinger er stor, både gjennom arbeidsinnvandring og bosetting av flyktninger. På språk-kaféen får de øve seg på norsk i en uformell setting.

– Vi varierer mellom å lese tekster og snakke om innholdet, og diskuterer for eksempel begreper som hører med i den norske kulturen, lokalhistorie og matkultur, både norsk og den som deltakerne har med seg fra andre land. Vi har også gått på turer sammen så folk kan bli bedre kjent i nærmiljøet, sier leder i Norsk Folkehjelp Hitra, Miriam Aclima Baglund.

SOLIDARITETSMARKERINGER I TRONDHEIM, BERGEN OG OSLO

I Trondheim var det fredag 11. september en stor solidaritetsmarkering for flyktninger på torget i sentrum av byen. Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Nidaros var arrangør, og Norsk Folkehjelp Sanitet Trondheim stilte som hjelpeapparat under hele markeringen.

– Vi skal fokusere på flyktningkrisen og ta den med hjem hit. Dette må vi bry oss om, sa Siril Monteiro, sekretær og markedsføringsansvarlig for Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom Nidaros.

På universitetsplassen i Oslo underholdt Ole Paus i selskap med flere andre artister i solidaritetsaksjonen «Med-menneske». På festplassen i Bergen møtte over tusen mennesker opp på solidaritetsmarkeringen for syriske flyktninger.

LO OPPFORDRER FAGBEVEGELSEN TIL Å STØTTE FOLK PÅ FLUKT

LO-leder Gerd Kristiansen appellerer til hele fagbevegelsen om å vise solidaritet med flyktningene.

– Det er en enorm flyktningkriser verden står overfor og da er det viktig at vi viser at vi bryr oss. Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Det er naturlig for LO-organisasjoner å støtte opp om deres arbeid, sier Kristiansen.

Hun forteller at LO har opprettet en egen innsamling på Norsk Folkehjelps hjemmesider der fagbevegelsen kan gi sin støtte. Hun håper de kan klare det hårete målet på tre millioner kroner. LO bidrar selv i første omgang med 100 000 kroner og oppfordrer alle forbund, foreninger, klubber og medlemmer til å ta

stafettspinnen videre.

– Ekstreme kriser krever ekstreme mål. Dette kan vi klare, sier hun.

BØSSEAKSJON OVER HELE NORGE

I helgen 12. – 13. september ble Norsk Folkehjelps bøsseaksjon sparket i gang. Lokallag mange steder i landet gikk med bøsser for å samle inn penger til Norsk Folkehjelps humanitære arbeid i Syria og nærområdene. På torget i Tromsø var det appell og innsamling ved Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom. Leder i Region Nord, Stein Kristiansen, forventer stor aktivitet i sentrum den siste helga før lokalvalget.

– Norsk Folkehjelp Region Nord har også startet sin egen digitale innsamlingsaksjon for flyktningene. Målet er å samle inn 50 000 kroner, sier han.

Norsk Folkehjelp Moelv og omegn skal ha sanitetsvakt på Bendit-cup i Moelv, og sanitetsmannskapene tar med seg bøsser og samler inn penger til syriske flyktninger. De får hjelp fra Ringsaker Arbeiderparti, som samler inn penger på sine stands i helga.

TV-DUGNAD FOR FLYKTNINGER

NRK kastet seg rundt og erstattet Lindmo med en spontan tv-innsamling til flyktninger lørdag 19. september. Pengene som ble samlet inn går til Norsk Folkehjelp, Redd Barna, Flyktninghjelpen, Røde Kors og Kirkens Nødhjelp. Mandag ettermiddag (21. september) hadde 14 millioner kroner kommet inn til organisasjonene.

Vil du hjelpe flyktningene?

Skriv til frivilligkoordinator Irma Julardzija på frivillig@npaid.org

Ta kontakt med ditt lokale asylmottak: folkehjelp.no/mottak

Ta kontakt med ditt lokale Norsk Folkehjelp-lag: folkehjelp.no/lokallag

Bli medlem i Norsk Folkehjelp: folkehjelp.no/Bli-medlem

Meld deg som frivillig i mottak: folkehjelp.no/folkevenn

Norsk Protein

– ledd i næringskjeden

www.norskprotein.no

bama

UNIT4
In business for people.

LØ Media

Grydeland Eiendom as

Ingar Pettersen & Co as
Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

– mer enn et fagforbund

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

nnn.no

Forbundet for deg som arbeider i mat- og drikkevareindustrien

NNN

– fellesskap i hverdagen

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Postboks 8719 Youngstorget, 0028 Oslo
Lilletorget 1, 0184 Oslo
Telefon: +47 23 10 29 60

FOLK I GAZA KAN KLARE SEG SELV

Som Folkehjelper bidrar du til at det kan bli mulig

Sarah er 13 år og lever som i et fengsel. Det eneste hun har gjort galt er å være født i Gaza. Blokaden sperrer Sarah og 1,5 millioner andre palestinere inne. Halvparten av disse er barn. Sarah trenger Folkehjelp. Folkehjelp handler om å styrke folket i kampen for sine rettigheter. Folk i Gaza kan selv utvikle sitt samfunn, men da må deres stemme bli hørt og blokaden heves. Som fast giver i Norsk Folkehjelp støtter du Sarah og resten av Gazas unge befolkning.

Norsk Folkehjelp

**Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER
og gi 200 kr i måneden.**

Se www.folkehjelper.no eller ring 22 03 77 00

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

NTL Norsk
Medisinaldepot Avd. 54

NTL Fiskeridirektoratet

NTL Folkehelseinstituttet

NTL Mattilsynet

NTL Skatt

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

Fellesforbundet

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

FAGFORBUNDET

HANDEL OG KONTOR I NORGE

– fellesskap i hverdagen

O. Kavli og Knut Kavlis Allmennyttige Fond

Fellesforbundet

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær nedrustning, sanitet og redningstjeneste, flyktning- og integreringsarbeid. Norsk Folkehjelp har rundt 13 000 medlemmer i Norge og 2000 ansatte i ca. 40 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvasonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844, Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sør-Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sør-Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis